

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії та методики початкової освіти

СИЛАБУС

Нормативного освітнього компонента

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма Початкова освіта

Луцьк – 2023

Силабус ОК МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, освітньо-професійна програма Початкова освіта

Розробник: Рославець Р.М, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф. Пріма Р.М.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 60/2		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
ІНДЗ:		Лекції – 6 год
		Практичні (семінарські) – 6 год
		Самостійна робота – 42 год
		Консультації – 6 год
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові: Рославець Руслана Миколаївна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація (0503784270, roslavecj@gmail.com)

Дні занять (посилання на електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис освітнього компонента

3.1. Анотація ОК.

Освітній компонент (ОК) «Методика навчання соціальної та здоров'язберезувальної освітньої галузі» належить до циклу дисциплін професійної підготовки, що формують профіль майбутнього вчителя Нової української школи з теорії, практики та методики громадянської та історичної освітньої галузі. Навчальний контент ОК визначає компетентності, яких має набути здобувач вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми Початкова освіта та професійного стандарту вчителя початкової школи.

Освітній компонент є інтегрованим, оскільки поєднує в собі підготовку здобувачів освіти до викладання в початковій школі трьох освітніх галузей: природничої освітньої галузі, соціальної та здоров'язберезувальної, громадянської та історичної за такими наскрізними освітніми лініями: *екологічна безпека і сталий розвиток* (підсилює формування у молодших школярів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості: збереження, захист довкілля усвідомлення сталого розвитку готовність брати участь у вирішенні питань навколишнього середовища та розвитку суспільства), *громадянська відповідальність* (покликана забезпечити: розвиток соціальної й громадянської компетентностей розкрити суть поняття «відповідальний громадянин» і визначити вектори його діяльності), *здоров'я і безпека* (формування молодшого школяра, який: є духовно/емоційно/соціально/фізично повноцінним громадянином дотримується здорового способу життя активно долучається до облаштування безпечного для життя й діяльності середовища) та *підприємливість і фінансова*

грамотність (навчання молоді: раціонально використовувати кошти планувати витрати заощаджувати реалізовувати лідерські ініціативи успішно діяти в технологічно швидкозмінному середовищі). Окреслені наскрізні лінії є засобом інтегрування навчального змісту корелюються з окремими ключовими компетентностями сприяють формуванню ціннісних і світоглядних орієнтацій здобувача початкової освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» є процес навчання дисциплінам природничого циклу у початкових класах, який включає зміст, форми, завдання, методи та організацію навчання, що здійснюється в певних історичних умовах і складається з діяльностей вчителів (викладання) та молодших школярів (навчання).

У процесі вивчення освітнього компонента здобувачі освіти отримують знання про сучасні наукові соціальні концепції, концепції збереження здоров'я молодших школярів; шляхи впровадження новітніх соціальних, здоров'язбережувальних технологій в освітній процес початкової школи. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються із сутністю і видами соціальних та здоров'язберігаючих педагогічних технологій; основними положеннями, що визначають зміст, організаційні форми та методи організації освітнього процесу відповідно до загальних цілей збереження здоров'я школярів; закони і закономірності оздоровчого навчання і виховання; зміст і методику використання оздоровчих технік у навчально-виховному процесі початкової школи; особливості застосування здоров'язберігаючих педагогічних технологій задля збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я; методи та засоби формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентності тощо.

Програма ОК розроблена з урахуванням аксіологічного, інноваційного, інтегрованого, синергетичного, діяльнісного та особистісно-орієнтованого підходів до підготовки майбутнього учителя початкової школи Нової української школи.

Пререквізити

ОК базується на знаннях, навичках й уміннях, котрі засвоєнні під час опрацювання завдань ОК: «Педагогіка загальна», «Теорія і методика виховання в початковій школі», «Психологія загальна», «Психологія педагогічна та дитяча», «Методика навчання природничої освітньої галузі», проходження здобувачами освіти різних видів практики та ін.

Постреквізити

Знання, навички й уміння, котрі отримує здобувач вищої освіти в ході засвоєння ОК, стануть необхідною основою для вивчення таких ОК, як «Сучасний урок інтегрованого навчання в початковій школі засобами інформаційних технологій», інших фахових методик початкової освіти, результативного написання курсової роботи з фахових методик початкової освіти, успішного складання атестаційного іспиту.

3.1.1. Мета і завдання освітнього компонента полягають у формуванні в здобувачів вищої освіти предметно-методичної компетентності з викладання в початковій школі соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі; виховання в майбутніх фахівців власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної суспільної та громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свободи людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

Оскільки освітній компонент передбачає професійну підготовку здобувачів освіти за трьома освітніми галузями (природничою, соціальною та здоров'язбережувальною, історичною та громадянською, то її вивчення включає теоретичний та практичний інтегровані блоки.

IV. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 2

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p style="text-align: center;"><i>Загальні компетентності, визначені ЗВО</i></p> <p>ЗК-10. Здатність безпечно та ефективно застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в майбутній професійній діяльності, зокрема в умовах дистанційного навчання, в особистісному розвитку та життєвих ситуаціях.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та екологічну взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p>

	<p>СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької фізкультурної.</p> <p>СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.</p> <p>СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні (фахові) компетентності, визначені ЗВО</p> <p>СК-13. Здатність забезпечувати освітній процес, використовуючи педагогічний досвід учителів початкових класів Волинської області, та запроваджуючи інноваційні підходи та технології навчання освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.</p> <p>СК-14. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби, умови та ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя.</p>
--	---

Таблиця 3

Програмні результати навчання	
ПРН-01	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПРН-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПРН-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПРН-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПРН-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

<i>Програмні результати, визначені ЗВО</i>	
ПРН-17	Здійснювати проектування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей особистості, розвитку soft skills в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.
ПРН-18	Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.

Soft skills:

– комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;

– аналітичне та критичне мислення – вміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;

– когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

– емоційний інтелект – ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні і розумінні власних емоцій, емоцій навколишніх (дітей, батьків, колег) та вміння керувати емоціями;

– креативність, оригінальність та ініціативність – здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, уміння вільно мислити;

– уміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;

– лідерські якості – сукупність умінь, навичок, рис характеру, визнання високих результатів у діяльності, що забезпечують успіх.

IV. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр	Сам. роб	Конс..	Методи навчання	*Форма контролю
Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи побудови методичної системи навчання громадянської та історичної галузі							
Теоретичні основи методики викладання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Характеристика основних змістових ліній соціальної та здоров'язбережувальної осв.галузі	14	2		10	2	РП, ЕБ, РНМ Д, РІВ	УФО/П, ФО / 4б
Формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до викладання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі	19	2	2	15		ТВПР, ДР, МШ НВ,	МПІВ ПР/ЗД, МСО / 4 б
Всього за ЗМ1	33	4	2	25	2		

Змістовний модуль 2. Формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентностей молодших школярів.							
Технології навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Технологія створення портфоліо з курсу «Я досліджую світ».	14	2	2	8	2	ЕБ, РІД, РІВ, ТВІР	УФО/ПФО, УІО / 8 б
Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі	13		2	9	2	ДС, НВ, МЗН, МВ	СР, МСК / по 8 б
Разом за модулем 2	27	2	4	17	4		
Разом	60	6	6	42	6		40
Модульна контрольна робота							60
Всього годин/							100

Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми та методи оцінювання
ПРН-01	Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.	Традиційні: словесні (розповідь, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами), наочні (спостереження), практичні (вправи, завдання); інноваційні: дискусія, мозковий штурм, методи дистанційного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне/письмове індивідуальне опитування, усне фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.	Традиційні: словесні (пояснення, інструктаж, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: дискусія, проєкт.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо	Традиційні: словесні (робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами, робота з	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне

	використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.	навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження); інноваційні: методи електронного навчання.	опитування, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.	Традиційні: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: моделювання комунікаційних ситуацій, методи мобільного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне індивідуальне опитування, письмове індивідуальне опитування, усне фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-05	Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.	Традиційні: словесні (пояснення, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: методи дистанційного навчання, методи електронного навчання, методи мобільного навчання, методи змішаного навчання, методи кооперативного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту	Традиційні: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне

	початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.	джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: дискусія, портфоліо, моделювання, мозковий штурм, кейс-метод, вебквест, кубування за Б. Блумом, методи кооперативного навчання.	опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	Традиційні: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: моделювання комунікаційних ситуацій, методи мобільного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-08	Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.	Традиційні: словесні (розповідь, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання проблемно-пошукового, дослідницького характеру); інноваційні: методи	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).

		змішаного навчання.	
ПРН-09	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.	Традиційні: словесні (розповідь, бесіда, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: методи змішаного навчання, методи кооперативного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.	Традиційні: словесні (інструктаж, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: методи електронного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне/письмове індивідуальне опитування, усне фронтальне опитування, тестування, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-11	Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.	Традиційні: словесні (робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: дискусія, методи електронного навчання, методи кооперативного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в	Традиційні: словесні (розповідь, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне/письмове

	стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (розв'язування кейсів, вправи, завдання); інноваційні: портфоліо, моделювання, мозковий штурм, кейс-метод, методи дистанційного навчання, методи кооперативного навчання.	фронтальне опитування, метод практичної перевірки вправ/завдань, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-13	Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.	Традиційні: словесні (бесіда, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, робота з інструментами візуалізації), наочні (спостереження), практичні (творчі завдання); інноваційні: методи кооперативного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне/письмове індивідуальне опитування, усне фронтальне опитування, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів в освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	Традиційні: словесні (бесіда, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами), наочні (спостереження), практичні (завдання); інноваційні: методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне/письмове індивідуальне опитування, усне фронтальне опитування, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-17	Програмні результати, визначені ЗВО Здійснювати проєктування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей	Традиційні: словесні (розповідь, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод самоконтролю, метод

	особистості, розвитку soft skills в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.	науково-інформаційними джерелами), наочні (спостереження, робота з інструментами візуалізації), практичні (вправи, завдання, кейси); інноваційні: методи кооперативного навчання.	самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-18	Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.	Традиційні: словесні (розповідь, бесіда, робота з підручником/книгою, робота з інтернет-джерелами, робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами), наочні (спостереження, робота з інструментами візуалізації), практичні (завдання); інноваційні: методи кооперативного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (усне фронтальне опитування, метод самоконтролю, метод самооцінки); підсумковий контроль (екзамен).

У.Завдання для самостійного опрацювання.

1. Складіть класифікацію рольових ігор, які можна використовувати в освітньому процесі щодо формування громадянської, соціальної та історичної компетентностей молодших школярів.

2. Визначте співвідношення понять «метод навчання» та «навчальна технологія». Розкрийте види інтерактивних методів навчання за характером взаємодії учителя та школярів за допомогою логічних схем.

3. Розробіть вправи в контексті навчання громадянської та історичної освітньої галузі для розвитку вміння бачити проблеми.

4. Розробіть розділи вчительського та учнівського портфоліо

5. Розробіть план роботи гуртка, волонтерської та дитячої громадської організації в контексті навчання громадянської та історичної освітньої галузі.

6. Розробіть конспекти інтегрованого уроку «Я досліджую світ» за навчальною програмою «Я досліджую світ» (під керівництвом О.Савченко) та освітньої програми (під керівництвом Р. Шияна).

7. Проаналізуйте типові освітні програми щодо реалізації «Громадянської та історичної освітньої галузі», запропонуйте до кожної з змістової лінії варіант навчального проекту.

8. Розробіть пам'ятку для учнів із виконання одного з видів

Навчального проекту.

9. Назвіть відмінні риси підручників інтегрованого курсу «Я досліджую світ», створених за навчальною програмою «Я досліджую світ» (під керівництвом О. Савченко) та освітньої програми (під керівництвом Р. Шияна) громадянської та історичної освітньої галузі.

10. Розробіть алгоритм завдань, прийомів роботи, які будуть активізувати діяльність учнів на уроках «Я досліджую світ» за навчальною програмою «Я досліджую світ» (під керівництвом О. Савченко).

Політика оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи тощо. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем освітнього компонента. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40 балів.

У Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки визначено правила, порядок та процедуру визнання результатів навчання. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 5 балів;
- підготовка наукової публікації у збірнику тез – 3 бали, у фаховому журналі – 5 балів;
- призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів (10 балів за наукову роботу, 10 балів за додатки до роботи (навчальні посібники, електронні та друковані матеріали).

Порядок присудження додаткових балів затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти (витяг із протоколу засідання кафедри № 1 від 31.08.2023).

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 40.

За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати 40.

**Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти під час аудиторних
(практичних, лабораторних) занять**

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
1,5	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь загалом логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
1	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
0,5	Здобувач/здобувачка освіти має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силябусом освітнього компонента.

Після завершення вивчення тем кожного змістового модуля здійснюється підсумковий модульний контроль у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквіуму тощо) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим

графіком. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше як 60.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом (програмою), і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань, як правило, за шкалою від 0 до 60.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит у формі опитування (усного, письмового), тестового контролю тощо. У цьому випадку на іспит виносяться 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання. Відвідування занять є обов'язковим.

З поважних причин (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)) навчання може відбуватися за індивідуальним графіком (онлайн) за погодженням із деканом факультету. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. До практичних занять здобувачі освіти готують навчально-методичні кейси (електронні, рукописні, друковані) та презентують їх в аудиторії із застосуванням мультимедійної презентації та сучасних інструментів освітнього процесу (інфографіки, інтелект-карти, таблиці, схеми, інтерактивні стрічки, діаграми і т. ін.). Пропуски практичних занять відпрацьовуються: здобувач освіти опрацьовує тему самостійно, виконує практичні завдання до теми, укладає навчально-методичні кейси. На консультаціях здобувач освіти має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки, зокрема:

- не толерувати плагіат, списування, неправомірне використання чужих напрацювань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та правильно оформляти покликання на використані інформаційні джерела;

- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаною іншими особами; мінімальний відсоток унікальності – 60 %.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання ([Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)).

Політика щодо дедайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силябусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма проведення – екзамен (Усна форма).

Питання до екзамену

1. Освітній компонент «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» в системі професійної підготовки вчителя початкової школи.
2. Предмет і завдання методики навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.
3. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь в контексті Державного стандарту початкової освіти (2019 р.).
4. Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь у змісті типових освітніх програм початкової школи.
5. Наскрізні освітні лінії (екологічна безпека, охорона і здоров'я, громадянська відповідальність) у контексті вивчення соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій школі.
6. Зв'язок методики навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої

галузі із іншими галузями.

7. Місце навчального ОК «Методика навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» в системі професійної підготовки вчителя початкової школи.

8. Державний стандарт початкової освіти про мету соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі; характеристика соціальної та здоров'язбережувальної освітньої лінії.

9. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (Додаток 8,9 Державного стандарту початкової освіти).

10. Базовий навчальний план початкової освіти про місце соціальної та здоров'язбережувальної, освітньої галузі в системі загальноосвітньої підготовки молодших школярів (Додаток 12 до Державного стандарту початкової школи).

11. Наскрізні освітні лінії у контексті вивчення соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій школі.

12. Характеристика соціального розвитку особистості в контексті вивчення соціальної освітньої галузі.

13. Чинники соціалізації учнів молодшого шкільного віку в контексті вивчення соціальної освітньої галузі.

14. Самосвідомість і соціальна компетентність молодшого школяра.

15. Вікові прояви соціальної компетентності молодшого школяра.

16. Актуальність громадянської освіти в Україні відповідно до Концепції розвитку громадянської освіти в Україні та Рекомендацій Європейського Парламенту та Ради (ЄС) про громадянську освіту.

17. Мета і завдання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в сучасній школі.

18. Сутність та характеристика соціальної та здоров'язбережувальної компетентності молодшого школяра, її структура.

19. Сутність понять «здоров'я», «здоровий спосіб життя» в контексті вивчення здоров'язбережувальної освітньої галузі.

20. Види здоров'я та чинники, які впливають на здоров'я школярів в контексті вивчення здоров'язбережувальної освітньої галузі.

21. Здоров'язбережувальна компетентність та здоров'язбережувальна діяльність молодших школярів, їх сутність та складові.

22. Концепція Нової української школи, Державний стандарт початкової школи Типові програми для початкової школи про роль дорослого (педагога і батьків) в організації життєдіяльності учнів молодшого і шкільного віку щодо формування у них здоров'язбережувальної компетентності.

23. Поняття «типова програма». Види типових програм в контексті вивчення в контексті вивчення здоров'язбережувальної освітньої галузі.

24. Аналіз соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у змісті типових освітніх програм для початкової школи.

25. Зміст соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей у змісті типової освітньої програми для початкової школи «Я досліджую світ» (під керівництвом О. Я. Савченко).

26. Сутність соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в типовій програмі для початкової школи (під керівництвом Р. Б. Шияна).
27. Проблемне навчання в ході навчання соціальної та здоров'язбережувальної, освітньої галузі.
28. Головні умови успішності проблемного навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.
29. Головні психолого-педагогічні цілі проблемного навчання. Форми проблемного навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.
30. Інтегроване навчання в процесі навчання соціальної та здоров'язбережувальної, освітньої галузі.
31. Ознаки інтегрованого уроку. Підготовка вчителя до інтегрованого уроку з соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.
32. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення соціальної та здоров'язбережувальної, освітньої галузі.
33. Проєктне навчання в процесі навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.
34. Методика організації творчого проєктування в початковій школі. Методи роботи на структурних одиницях проєкту.
35. Класифікація методів навчання в контексті навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в умовах НУШ.
36. Прийоми та засоби формування соціальної та здоров'язбережувальної, освітньої галузі на уроках початкової школи в умовах НУШ.
37. Інтерактивні технології навчання в процесі вивчення соціальної та здоров'язбережувальної, освітньої галузі.
38. Критерії відбору методів навчання в початковій школі в умовах НУШ.
39. Сутність методики навчання, технології навчання та педагогічних технологій.
40. Принципи організації та зміст роботи з молодшими школярами з формування у них соціальної та здоров'язбережувальної компетентності.
41. Новітні технології в організації освітнього процесу початкової школи задля формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентності школярів.
42. Основні вимоги до реалізації змістової лінії «Я – Людина» відповідно до Типової програми початкової школи.
43. Програмові вимоги щодо формування ідентичності та громадянської (соціальної, здоров'язбережувальної) компетентності в межах змістової лінії «Я – Людина».
44. Підручники та інші додаткові дидактичні матеріали про формування ідентичності та громадянської (соціальної, здоров'язбережувальної) компетентності учнів в межах змістової лінії: «Я – Людина».
45. Програмові вимоги щодо формування громадянської, соціальної та здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів в межах змістової лінії «Я серед людей».
46. Підручники та інші додаткові дидактичні матеріали для формування соціальної компетентності молодших школярів в межах змістової лінії «Людина серед людей» / «Я серед людей».
47. Розуміння культури, власної національності, свого походження в контексті

вивчення ОК.

48. Базові компетентності вчителя початкових класів. Вимоги до вчителя в процесі навчання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

49. Принципи відбору і послідовності вивчення навчального матеріалу з соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій школі.

50. Методологічні основи методики викладання соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

51. Поняття методу навчання у викладанні соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Цілісний підхід до методу. Методи і прийоми у структурі методів навчання.

52. Планування та структурування змісту курсу соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

53. Особливості змістового забезпечення соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

54. Основні організаційні форми навчального процесу соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

55. Принципи відбору змісту і побудови шкільного курсу «Я досліджую світ».

56. Реалізація індивідуального та диференційованого підходу до вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.

57. Використання наочних посібників у процесі застосування словесних методів навчання у змісті соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

58. Самостійна робота молодших школярів у процесі вивчення соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

59. Практичні методи навчання при вивченні курсу «Я досліджую світ», їх характеристика.

60. Ігрова діяльність у процесі вивчення соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

УІІ. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основні джерела:

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
2. Бібік Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с
3. Губарева Д.В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами проектної діяльності : дис. докт. філософ. за спец. 011 Освітні, педагогічні науки. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2021. 296с.
4. Державний стандарт початкової загальної освіти. Режим доступу: <https://newstandard.nus.org.ua/>
5. Коваленко В.В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : посібник / за наук. ред. проф. М. П. Лещенко. К., 2017. 192 с.
6. Концепція Нової української школи. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf...>
7. Крамаренко А. Методика навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закладів ОПП «Початкова освіта». Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 420 с.
8. Кулакова Л.М. Формування соціальної компетентності молодших школярів в умовах освітньо-виховного процесу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*, серія «Психологія», № 14, січень, 2022 р С. 65-73
9. Левченко В. В. Розвиток соціальної компетентності як здатності до взаємодії учнів молодшого шкільного віку». Розвивальна програма / Автор-упорядник В. Левченко. Кременчук, 2020. 57с.
10. Стрілецька Н.М., Ільченко О.О. Освітні технології формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів на уроках інформатики: теоретичний аспект. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2.1/36.pdf>.
11. Типова освітня програма початкової освіти: 1-2 класи. Київ : ТД «Освіта-центр +», 2018. 240 с.
12. Цись В. В. Здоров'язбережувальні педагогічні технології у початковій школі /В. В. Цись // Проблеми освіти: науковий збірник / [редколектив: І.О. Вакарчук та інші]. Київ. 2009. Випуск 59. С. 83-87.
13. Я досліджую світ : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.) / О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко. Київ : Світич, 2018р.

Додаткова література

14. Аналітичний звіт сучасний стан громадянської освіти в Україні / Іванюк І. В., Овчарук О. В., Терещенко А. Б. ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики», 2013. Режим доступу http://lib.iitta.gov.ua/844/1/civic_education.pdf.
15. Бех І., Вербицький В. Оновлення освіти: фокус на ранній вік. *Освіта*. 2017.

№ 50-51.

16. Белуха С. Шлях до нової української школи. Дослідно-експериментальна та інноваційна діяльність навчального закладу. *Директор школи*. 2017. №19-20.

17. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій /Автор-укладач Н.П.Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2011.

18. Зростаємо в демократії. Плани уроків для початкових класів з освіти для демократичного громадянства та прав людини (ОДГ/ОПЛ) / [В. Вайдінгер, Р. Голлоб] / Під заг. ред. Р. Голлоб, П. Крапф та ін.; пер. з англ. та адапт. О. В. Овчарук; заг. ред. укр. версії Н. Г. Протасова. К: НАДУ, 2011, 154 с Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. 2010. № 72/1. Ст.2598.

19. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: навч. посібник. Київ, 2000. С. 9–14.

20. Освітні технології : навч.-метод. посібник / За заг. ред. О.М. Пехоти. Київ, 2001. С. 17–18.

21. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/

22. Міжнародний пакт про громадянські права: позиція держави та погляд громадянського суспільства. Київ : Істина, 2007. 240с.

23. Навчальна програма «Уроки стійкого розвитку. Моя щаслива планета» (програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова Типових навчальних планів. 1–4-і класи. Книга 4) Пометун О.І., Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д., Андрусенко І. В. / *Мандрівець* / Лист ПТЗО від 6.3.2014 № 14.1/12-Г-341.

24. Природа рідного краю» Гра-квест для першокласників. *Сучасна школа України*. 2019. №1.

25. Сучасні методи групової роботи з учнями : науково-методичний посібник / укладачі : Буряк О. О., Кечик О. О. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 103 с

26. 15 ідей для роботи з дітьми. Сучасні форми роботи в школі. Шкільний світ. 2017. №3. с. 21.

Інтернет - ресурси

http://lib.iitta.gov.ua/844/1/civic_education.pdf.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>.

<https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

Офіційні сайти державних органів: www.rada.gov.ua/laws/- офіційний сайт Верховної Ради України <http://nsj.gov.ua/ua/about/regulations/>- сайт Національної школи України <https://www.kmu.gov.ua/ua/npssearch> - сайт Кабінету Міністрів України <https://www.president.gov.ua/documents/all> - сайт офіційного представництва президента України

Електронні бібліотеки:

<http://www.nbuv.gov.ua>–Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.